

**Selectiebesluit archeologische monumentenzorg
Gemeente Vught**

**Cromvoirt - Deutersestraat 28 (Gemeente Vught)
Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek
(BO en IVO-O)**

Salisbury Archeologisch Rapport 402

- voorzien van een oplegnotitie -

***Salisbury
(conceptversie rapport)***

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	Juan van der Roest	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	12-01-2021	
Controle	Stefan Molenaar	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgoed	12-01-2021	SM
Controle Gemeente Vught	Gijs Timmermans	beleidsadviseur Erfgoed, Recreatie & Toerisme en Economie - gemeente Vught	26-01-2021	GT

1 Inleiding

In opdracht van BRO heeft Salisbury archeologisch vooronderzoek uitgevoerd voor het plangebied Deutersestraat 28 te Cromvoirt. Het onderzoek vindt plaats in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Voor het plangebied is het bestemmingsplan '*Buitengebied 2011*' (onherroepelijk vastgesteld 14 mei 2014) het geldende juridische kader. Hierin heeft het plangebied de bestemming '*Wonen-2*' en '*Bos*' en heeft het de gebiedsaanduidingen '*cultuurhistorisch waardevol gebied*' en '*reconstructiewetzone-verwevingsgebied*'. Het plangebied ligt in een gebied met een hoge archeologische verwachting volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Vught. Voor deze categorie geldt dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is bij ingrepen dieper dan 30 cm en oppervlaktes groter dan 250 m². De geplande ingreep betreft een woning van meer dan 600 m² die zal worden voorzien van een kelder tot max. 3,3 m beneden peil en overschrijdt hiermee de genoemde waarden.

De gemeente Vught is - als bevoegde overheid - nu gevraagd het onderzoek te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het rapport is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.1 Het plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Cromvoirt aan de Deutersestraat 28. Het ligt ten Z. van het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen. Het is kadastraal bekend als Vught, sectie H, nr. 2108 en 2109. Het plangebied ligt tegen de dijk en wordt aan de O.-zijde begrensd door een perceel waar reeds een nieuwe woning is gebouwd en aan de W.-zijde door een grasland van het waterschap Aa en Maas, gepacht door de initiatiefnemer. Aan de Z.-zijde ligt een houtwal en ten Z. daarvan een weiland. De strook grond ten N. van het plangebied, ten Z. van het Drongelens Kanaal is eigendom van en in beheer bij het waterschap. Het huidige grondgebruik is grasland. Het plangebied was oorspronkelijk ca. 3.084 m² groot; dit is later teruggebracht naar ca. 1.204 m², zie verder ook onder. Voor de ligging en exacte begrenzingen wordt verwezen naar het rapport en de oplegnotitie van Salisbury.

1.2 Aard van de bedreiging

De opdrachtgever wil aan de O.-zijde van het gebied een woning te bouwen. De bodem zal door de keuze voor een kelder binnen de grenzen van de woning tot ca. 3,3 m beneden peil worden verstoord.

2 Archeologisch onderzoek

Salisbury heeft het onderzoek in september 2020 uitgevoerd en volgend rapport opgesteld:

Hullegie, A.G.J., en M. Soldaat, 2020: Cromvoirt - Deutersestraat 28 (Gemeente Vught) - Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O) - Salisbury-Archeologisch Rapport 402 - versie concept, v. 1.1 - 20 oktober 2020.

Daarnaast is er door M. Soldaat op 24 november 2020 een oplegnotitie opgesteld omdat de omtrek van het plangebied is gewijzigd. De nieuwe begrenzing van het wijzigingsplan is kleiner dan die van de onderzochte twee percelen. De nieuwe omtrek van het plangebied omvat alleen het O. deel van de kadastrale percelen 2108 en 2109; daarmee werd de oppervlakte van het plangebied verkleind van ca. 3.084 m² naar ca. 1.204 m².

Het rapport en de oplegnotitie zijn resp. *bijlage 1* en *2* van het '*Wijzigingsplan Deutersestraat 28-Gemeente Vught - 2^e concept aangevuld*' van BRO, rapportnr. P03390_1, 25 november 2020.

2.1 Doel onderzoek en onderzoeksmethode

Doel van het vooronderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats. Het onderzoek heeft bestaan uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek. Het gehele onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA v. 4.1) en het archeologiebeleid van de gemeente Vught en aanvullende eisen en richtlijnen zoals geformuleerd in het voor dit onderzoek opgestelde PVA.

Doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden om en in de omgeving van het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn, wat de potentiële aard en omvang van de voorgenomen werkzaamheden zijn en of deze een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het

geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

Doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van de gespecificeerde verwachting. Tijdens het verkennend booronderzoek zijn 6 boringen gezet met een Edelman-boor (Ø 7 cm) tot minimaal 30 cm in de onverstoorde pleistocene ondergrond. De boringen zijn beschreven conform NEN 5104 en ASB 5.2.

2.2 Resultaten en conclusie onderzoek (verkort)

Het bureauonderzoek toonde aan dat het plangebied ligt op een overgangsgebied ligt tussen een dekzandrug in het Z. en een beekdal in het N. Voor de top van het pleistocene zand geldt een *middelhoge* verwachting. Hierin kunnen resten worden aangetroffen vanaf het Laat-Paleolithicum t/m de Nieuwe Tijd. Met name de hogere dekzandruggen waren aantrekkelijke plaatsen voor bewoning tot aan de Vroege Middeleeuwen. Uit de periode Laat-Paleolithicum t/m Mesolithicum kunnen tijdelijk extractiekampen in het plangebied voorkomen. Uit latere periodes worden voornamelijk resten verwacht die verband houden met agrarisch landgebruik. Vanaf de Late Middeleeuwen kunnen ook bewoningresten in het plangebied voorkomen. Uit de periode Late Middeleeuwen t/m Nieuwe Tijd wordt tevens een dun esdek verwacht. Ook kunnen funderingsresten van gebouwen uit de Nieuwe Tijd aanwezig zijn.

Bij het booronderzoek is een bodemopbouw van verstoring op dekzand aangetroffen. In de N. helft van het plangebied is onder de verstoorde bovengrond een restant van een podzolprofiel aanwezig. Voor dit deel van het plangebied blijft de *middelhoge* verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd in stand. Voor de periode Laat-Paleolithicum t/m Mesolithicum worden met name archeologische resten verwacht die verband houden met tijdelijk gebruik, bv. extractiekampen. Uit de periode Neolithicum t/m Vroege Middeleeuwen worden resten verwacht die verband houden met vee-teelt en landbouw; resten van bewoning worden niet verwacht op dit relatief laag gelegen deel van het landschap. Aangezien bij dit type landgebruik weinig tot geen diep insnijdende archeologische sporen ontstaan, kan de *middelhoge* verwachting voor de genoemde periodes in het Z. deel van het plangebied worden bijgesteld naar *laag*. Hier is de oorspronkelijke top van het dekzand, en daarmee het archeologisch relevante niveau voor deze periodes verdwenen. In het N. deel blijft de *middelhoge* verwachting voor deze periodes in stand. Voor de periodes Late Middeleeuwen t/m Nieuwe Tijd blijft de *middelhoge* verwachting in het gehele plangebied in stand. Archeologische sporen uit deze periodes kunnen bestaan uit greppels/sloten, ploeg- en spitsporen en moestuinbedden. Daarnaast kunnen op basis van historische kaarten mogelijk funderingen van gebouwen uit de Nieuwe Tijd aanwezig zijn.

2.3 Oplegnotitie bij dit rapport - 24 november 2020 - opgesteld door M. Soldaat

Ten tijde van het schrijven van het rapport omvatte het plangebied de volledige percelen 2108 en 2109. Na afloop van het onderzoek is de omtrek van het plangebied gewijzigd. De opdrachtgever heeft aangegeven dat de begrenzing van het wijzigingsplan kleiner is dan de onderzochte twee percelen. Deze oplegnotitie vertaalt het opgestelde selectieadvies in rapport 402 naar de nieuwe begrenzingen. De nieuwe omtrek van het plangebied omvat alleen het O. deel van de percelen 2108 en 2109. Daarmee is de oppervlakte van het plangebied verkleind van ca 3.084 m² naar ca. 1.204 m².

Op basis van het bureauonderzoek gold een *middelhoge* verwachting voor de top van het pleistocene zand. Hierin kunnen resten worden aangetroffen vanaf het Laat-Paleolithicum t/m de Nieuwe Tijd. Bij het booronderzoek is een bodemopbouw van verstoring op dekzand aangetroffen. Drie van de gezette boringen vallen binnen de nieuwe begrenzing van het plangebied, de boringen 4, 5 en 6. In de boringen 5 en 6 zijn onder een verstoorde laag nog tekenen van bodemvorming gezien in het dekzand. In dit deel van het plangebied blijft de *middelhoge* verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe tijd in stand. In de Z. helft, ter hoogte van boring 4, kunnen direct onder de verstoorde laag nog resten uit de Late Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd aanwezig zijn. Voor de oorspronkelijke omtrek van het plangebied was geadviseerd binnen het plangebied een karterend proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Dit advies kan worden overgenomen voor de nieuwe omtrek van het plangebied. Ook binnen de verkleinde omtrek van het plangebied is nog sprake van een *middelhoge* verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd in het N. deel, en voor de periode Late Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd in het Z. deel. Zie verder 2.4.

2.4 Advies Salisbury

Op basis van het hoofdrapport adviseerde Salisbury binnen het plangebied een karterend proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Aangezien booronderzoek niet geschikt is voor het opsporen van funderingen uit de Nieuwe Tijd of van een sporenniveau uit het Laat-Paleolithicum-Vroege Middeleeuwen,

is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen methode van vervolgonderzoek. Doel van dit proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting. Het vervolgonderzoek zal moeten aantonen of er sprake is van een vindplaats en de aard, omvang en datering hiervan vaststellen. Voor het proefsleuvenonderzoek dient een door de bevoegde overheid goedgekeurd PvE te worden opgesteld.

Naar aanleiding van de oplegnotitie geldt dat ook binnen de verkleinde omtrek van het plangebied nog steeds sprake is van een *middelhoge* verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd in het N. deel, en voor de periode Late Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd in het Z. deel. Het advies voor een karterend veldonderzoek door middel van proefsleuven, blijft gehandhaafd.

3 Beoordeling namens/door de Gemeente Vught

Het rapport van Salisbury voldoet aan de huidige wet- en regelgeving en is verder goed en volledig opgesteld. De oplegnotitie is eveneens helder. Dit maakt een direct advies/besluit in dezen mogelijk. Voor de definitieve versie van het hoofdrapport zijn alleen nog wel de volgende op-/aanmerkingen - *in mindere mate* - van belang:

- alg. in het rapport en ook de oplegnotitie is sprake van een *bevoegde overheid*; op sommige plaatsen echter ook van een *bevoegd gezag*; dit graag in lijn brengen; *bevoegde overheid* heeft daarbij de voorkeur.
- alg. er zitten in het rapport her en der nog enkele (storende) spel- en tikfouten; bv. *geld* i.p.v. *geldt*.

We gaan er vanuit dat deze op-/aanmerkingen worden bekeken en worden verwerkt in de definitieve versie van dat rapport.

3.1 Selectieadvies Gemeente Vught

Gezien het voorgaande kan de gemeente wel al instemmen met de inhoud en strekking van het rapport en met de adviezen van Salisbury.

De gemeente neemt dan ook het advies van Salisbury over om in het kader van de bestemmingsplanwijziging en daarna de aanvraag van een omgevingsvergunning - *binnen de lopende AMZ-cyclus* - eerst nog nader onderzoek noodzakelijk te achten. Dit dient te bestaan uit een karterend proefsleuvenonderzoek waarvoor ruim van te voren een PvE dient te zijn opgesteld dat door de gemeente kan worden goedgekeurd.

De gemaakte op-/aanmerkingen dienen te zijn verwerkt in de definitieve versie van het rapport. Het rapport wordt dan nog een keer aangeboden en na goedkeuring zal die versie (*procedureel*) worden vastgesteld.

Voor de verdere procedure(s) is van belang dat het rapport daarbij altijd voorzien dient te blijven van de oplegnotitie.